

Pelastakaa Lasten lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämisestä häiriötilanteissa koskevaksi lainsäädännöksi

Pelastakaa Lapset lausui lausuntopalvelussa kohtiin 1 ja 7.

1. Onko lakeihin ehdotettu häiriötilanteen määritelmä riittävä?

Häiriötilanteeksi katsotaan esityksen mukaan tilanteet, joissa esiintyy *“poikkeuksellista uhkaa, tilannetta tai tapahtumaa, joka ilmenee paikallisesti, alueellisesti tai valtakunnallisesti ja joka estää opetuksen järjestämisen perusopetuslaissa säädetyllä tavalla tai vaarantaa lasten ja oppilaiden turvallisuuden ja terveyden, jos opetusta järjestetään perusopetuslaissa säädetysti. Lisäksi tilanteen tulisi edellyttää opetuksen järjestäjältä poikkeavia toimia opetuksen järjestämiseksi.”* Häiriötilanteista myös annetaan lakiehdotuksessa joitain esimerkkejä.

Pelastakaa Lapset on aiemmin ottanut kantaa koulurakennusten käyttöön häiriötilanteissa ja haluaa myös nyt tuoda esiin huomion siitä, että häiriötilanteen määritelmässä ei pois lueta tilanteita, joissa uhka tai tapahtuma ei suoraan kohdistu paikallisesti tai alueellisesti kyseisiin lapsiin ja oppilaisiin. Esimerkiksi väestön laajojen siirtymien yhteydessä on joillain alueilla suunniteltu otettavan koulutiloja käyttöön häiriötilanteissa väliaikaisiksi kunnan evakuoitikeskuksiksi, häiriötilannekeskuksiksi, majoitus- tai rekisteröitymistiloiksi, jolloin kyseisessä koulussa olevien lasten koulunkäynti saattaa häiriintyä, vaikka uhka ei suoraan kohdentuisi kyseisen koulun oppilaisiin. Järjestö suosittelee mahdollisuuksien mukaan muiden kuin koulu- ja varhaiskasvatustilojen käyttöä häiriötilanteissa, jotta koulunkäynti ja varhaiskasvatus saadaan turvattua mahdollisimman hyvin myös häiriötilanteiden aikana. Lasten oppimisen ja kehityksen lisäksi koululla on merkittävä rooli rutiinien ja kaverisuhteiden ylläpidossa sekä koulun henkilökunnan mahdollisuudessa tukea oppilaita.

7. Onko teillä täydennettävää esi- ja perusopetusta koskeviin vaikutusarviointeihin?

Yleisesti häiriötilanteen määritelmää koskevat kohdat ottavat hyvin huomioon lapsen oikeuksien sopimuksen ja lapsen edun, mukaan lukien erityisen haavoittuvassa asemassa olevien lasten tarpeet. Erityisen tärkeä on lakiesityksen kirjaus kohdassa 20 k §, jonka mukaan *“häiriötilanteiden opetusjärjestelyissä olisi kyse poikkeusjärjestelyistä, joihin on tarkoitus turvautua vain tilanteissa, joissa se olisi välttämätöntä. Esi- ja perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä olisi kaikissa häiriötilanteissa, kuten normaalioloissakin, ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.”* Lapsen etua ja tilanteen välttämättömyyttä ei kuitenkaan mainita varsinaisessa lakipykäläehdotuksessa. Näiden mainitseminen myös varsinaisessa laissa vahvistaisi lapsen edun huomioimista sekä välttämättömyyden arviointia.

